

Rimnada sistemática da dretg communal dalla Vischnaunca da Sagogn

Nummera 0120.02.01.1

Tetel Directiva da finanzas

Edizium Revisiun dils 18.02.2024
Edizium dils 03.11.2017

Edizium dils 16.04.2015
Revisiun dils 30.09.2013
Edizium dils 18.02.2013

Valeivel 05.03.2024

Remarcas preliminaras

Ord motivs da simplificaziun serefereschán indicaziuns da personas, funcziuns e mistregns en questa publicaziun uffiziala mintgamai sin tuttas schlatteinas, expriu sch'igl ei stipulau explicit zatgei auter.

Davosa correctura informala 10.03.2024 tras Thomas Candrian

Cuntegn

I. Disposiziuns generalas	3
II. Cumpetenzas finanzialas	3
A Suprastonza communal	3
B Conluvrers communal	4
III. Procedura per expensas	5
A Offertas	5
B Visar e pagar quens e spesas	6
C Survigilonza	7
IV. Proceduras finanzialas	8
A Quen annual	8
B Plan da finanzas	9
C Preventiv	9
D Sistem intern da controlla	11
E Determinaziuns specialas	11
V. Determinaziuns finalas	13

I. DISPOSIZIUNS GENERALAS

Intent

Art. 1

¹ Menar ina vischnaunca politica pretenda ina clara repartiziun dallas cumpetenzas dils geraus e da tuts conluvrers communalas.

² Questa directiva duei sclarir las cumpetenzas finanzialas ch'ils geraus e tuts conluvrers communalas han ed exprimer il procedere dil preventiv sur l'approbaziun, il cumprar e pagar tut il material dalla vischnaunca.

³ Medemamein vegn il procedere per il quen annual, il plan da finanzas, il preventiv ed il sistem intern da controlla fixaus, quei tenor la lescha da finanzas dil Cantun Grischun ("Gesetz über den Finanzhaushalt des Kantons Graubünden") e la ordinaziun da finanzas per las vischnauncas dil Cantun Grischun ("Finanzhaushaltsverordnung für die Gemeinden").

II. CUMPETENZAS FINANZIALAS

La suprastonza communal relai sebasont sin la constituziun communal, art. 44 alinea 2 punct 6 la suandonta directiva da cumpetenzas finanzialas per sesez:

A SUPRSTONZA COMMUNALA

Expensas unicas preventivadas

Art. 2

¹ Per *expensas unicas preventivadas* vala suandont procedere per la cumpra:

- 2'000 CHF: autonom tras il gerau
- 5'000 CHF: autonom, 1 offerta
- 20'000 CHF: autonom, 3 offertas
- > 20'000 CHF: decisiun suprastonza, 3 offertas

**Expensas
repetitivas
preventivadas****Art. 3**

¹ Per *expensas repetitivas preventivadas* vala suandont procedere per la cumpra:

- 500 CHF: autonom tras il gerau
- 2'000 CHF: autonom, 1 offerta
- 5'000 CHF: autonom, 3 offertas
- > 5'000 CHF: decisiun suprastonza, 3 offertas

**Expensas unicas
buc preventivadas****Art. 4**

¹ Per *expensas unicas buc preventivadas* vala suandont procedere per la cumpra:

- 500 CHF: autonom tras il gerau
- 2'000 CHF: decisiun suprastonza, 1 offerta
- > 2'000 CHF: decisiun suprastonza, 3 offertas

**Expensas
repetitivas buc
preventivadas****Art. 5**

¹ Per *expensas repetitivas buc preventivadas* vala suandont procedere per la cumpra:

- 1'000 CHF: decisiun suprastonza, 1 offerta
- > 1'000 CHF: decisiun suprastonza, 3 offertas

B CONLUVRERS COMMUNALS

La suprastonza communal relai suandanta directiva da cumpetenzas finanzialas per ils conluvrers comunals en piazza fixa:

**Expensas unicas
preventivadas****Art. 6**

¹ Per *expensas unicas preventivadas* vala suandont procedere per la cumpra:

- 500 CHF: autonom tras il conluvrer
- 1'000 CHF: cun orientaziun al gerau
- > 1'000 CHF: decisiun tras gerau surordinau resp. organ cumpetent

² Resalvai ein ulteriuras cumpetenzas tenor autras leschas.

Expensas unicas Art. 7

buc preventivadas ¹ Per *expensas unicas buc preventivadas* vala suandont procedere per la cumpra:

- 200 CHF: autonom tras il conlvrer
- 500 CHF: cun orientaziun al gerau
- > 500 CHF: decisiun tras gerau surordinau resp.
organ cumpetent

III. PROCEDURA PER EXPENSAS

A OFFERTAS

Process Offertas Art. 8

¹ Per ordinari vegn tratg en offertas sco numanu en art. 6 tochen 13. En cass spezials (p. ex. munconza d’alternativas, interess public dominant) sa vegni desistiu sin offertas supplementaras.

² Per ordinari vegn surdau la lavur al offrider il pli favoreivel. Tier interess public dominant, motivs da segirtad, munconza qualidad e tier pintgas differenzas sa era in auter offrider vegnir risguardaus. En gliez cass ei da explicar claramein il motiv per ina tala decisiun el protocol e d’inoltrar quel ensemmen cul quen.

³ Las offertas ein adina d’aschuntar tier il quen e da metter giu cun quel. Il gerau ei responsabels per quei.

⁴ Dretg surordinau ei da risguardar (submitiun, avertura dallas offertas etc.)

B **VISAR E PAGAR QUENS E SPESAS****Basa****Art. 9**

¹ Mintga expensa basegna d'ina basa legala (lescha da finanzas dil Cantun Grischun, art. 8).

² Per evitar problems da cumpetenzza e sbagls da cudischaziun vegn fixau il suandont procedere per expensas. Expri da quei ein pagas per tuts collaboraturus communalns en piazza ferma.

Process Crediturs**Art. 10**

¹ Il procedere per pagar quens cumpeggia per ordinari suandonts pass:

- 1) Tut ils quens ein d'inoltrar en canzlia communalna. Lezza fa ina pretschaffada da quels. En cass che la expensa sa buc claramein vegnir adressada ad in conto metta la chanzlia si il bul da contos ed empleina ora las numeras da conto el "duer" e "haver" schilunsch che quei ei pusseivel. Silsunter vegn il quen surdaus al gerau responsabel per il ressort.
- 2) Il gerau responsabel controllescha che tut ils documents neccesaris ein aschuntai (p.ex. offertas etc.), controllescha ch'il quen ei corrects e fixescha il conto "duer", sil qual il quen vegn cudischaus e visescha quel silsunter. El returna il quen alla canzlia che metta quel el caum da quens da visar.
- 3) Il responsabel gerau da finanzas ni il canzlist controllescha il quen el pricipi da quatter egls e controllescha ch'il conto "duer" ei corrects. Silsunter vegn il quen visaus da lez.
- 4) La canzlia communalna paga il quen, dat ad el la nummera da quittance e metta el egl ordinatur corrispudent.

Quittanzas**Art. 11**

¹ Spesas cun quittanzas vegnan tractadas medem sco quens en favur dil conlvrer responsabel. Las quittanzas ein da inoltrar sin in feagl A4 alla canzlia per proceder tenor art. 10.

Spesas**Art. 12**

¹ Basond sin la lescha da salarisaziun, art. 12 ei il proceder per las spesas sco suandont:

- 1) Mintga fin d'in semester tschantan ils commembers dils organs dalla vischnaunca ed ils conlvrers ora il formular da spesas per lur lavurs, sesidas, fixums e spesas. Quel vegn controllaus entras il president dil gremium corrispudent ed inoltraus alla canzlia communal.
- 2) Il responsabel geraus da finanzas controllescha las spesas el pricipi da quatter egls e controllescha ch'il conto "duer" ei corrects. Silsunter vegnan las spesas visadas da lez.
- 3) La canzlia communal paga las spesas ed fa la contabilitad per quellas.

C SURVIGILONZA**Basa****Art. 13**

¹ La survigilonza cuntinuada procura ch'ei dat buc surpassaments dil preventiv ed ein in instrument da direcziun per ils geraus.

Process**Survigilonza****Art. 14**

¹ Mintga 3 meins termetta la canzlia a tuts commembers electronicamein il journal da cudischaziuns cumplett, la bilanza, il quen da gudogn e sperdita ed il quen d'investiziuns.

² Ils geraus controlleschan ils quens e las cudischaziuns da lur departements. Els ein responsabels che

- a) tut ils quens ein cudischai sigl endretg conto
- b) ch'ils quens surpassan buc il preventiv
- c) sche b) sa buc vegnir ademplier da dumandar credits supplementars per tener en il preventiv.

³ Tuttas correcturas ein da dar vinavon alla canzlia communal, che controllescha e curreglia ils sbagls.

IV. PROCEDURAS FINANZIALAS

Basond sin la lescha da finanzas dil Cantun Grischun ("Gesetz über den Finanzhaushalt des Kantons Graubünden") e las ordinaziun da finanzas per las vischnauncas dil Cantun Grischun relai a suprastonza suandantas directivas per las proceduras finanzialas:

A QUEN ANNUAL

**Process quen
annual**

Art. 15

¹ Il procedere per crear il quel annual cumpeglia per ordinari suandonts pass:

- 1) Alla fin dil fevrer reparta l'administraziun communal il sboz dil quen digl onn vagau a tuts suprastonts. Lez controlleschan las cudischaziuns sin lur contos e communiceschon eventualas correcturas.
- 2) Medemamein controllescha il geraus da finanzas entochen miez mars il quen.
- 3) Fin mars vegn il quen finalisau entras il geraus da finanzas e l'administraziun communal. Quei cumpeglia tuttas cudeschaziuns per serrar giu il quen, expriu la repartiziun dil gudogn. Medemamein vegnan las activas e passivas controlladas e currigidas.

- 4) Entschatta avrel vegn entras la suprastonza il quen controlaus e la repartiziun dil gudogn vegn decidida.
- 5) Il quen vegn mess avon alla cumissiun da quen e gestiun ed alla revisiun externa miez avrel.
- 6) La fin avrel vegn mess ensemmen il rapport annual, il messadi per la radunonza communal ed il quen annual ensemmen cun il rapport da revisiun.
- 7) Miezs matg ha liug la radunonza da quen, alla quala il quen vegn mess avon alla radunonza communal.

² Il cuntegn sedrezza tenor la lescha da finanzas art. 11 e las ordinaziun da finanzas per las vischnauncas art. 9 - 27.

B PLAN DA FINANZAS

Process plan da finanzas

Art. 16

¹ La suprastonza elaborescha l'entschatta da mintga perioda d'uffeci in plan da finanzas che diregia las finanzas per ils proxims 5 onns.

² Quel vegn mintg'onn actualisau ed addataus alla situaziun.

³ Ils detagls sedrezzas tenor la lescha da finanzas dil Cantun Grischun, art. 9 e 13 e las ordinaziun da finanzas per las vischnauncas art. 3.

C PREVENTIV

Process Preventiv **Art. 17**

¹ Il procedere per crear il preventiv cumpeglia per ordinari suandonts pass:

- 1) Basont sin il plan da finanzas prepara la canzlia communal ensemmen cul gerau da finanzas in

preventiv per il proxim onn e distribuescha quel all'entschatta da settember a tut ils geraus.

- 2) Ils geraus surlavuran il preventiv cun lur informaziuns e desideris e sepreparan per ina sesida da preventiv.
- 3) Per ordinari vegnan ils themas discutai a caschun dalla sesida campestra fin september.
- 4) La canzlia communal rimna las cefras definitivs e metta ensemmen quellas tier in preventiv provisoric. Quel vegn termess allura alla suprastanza per controlla.
- 5) L'entschatta november vegn il preventiv provisoric surluvraus cun las davosas midadas e la cumissiun da quen e gestiun survegn il preventiv provisoric.
- 6) La suprastanza fa sche giavischau ina sesida cun la cumissiun da quen e gestiun per explicar il preventiv.
- 7) Eventualas davosas midadas vegnan rimnadas e messas entuorn dalla canzlia communal tochen sil pli tard ils 15. da november. Allura vegn il preventiv approbaus per maun dalla radunonza communal. Eventualas midadas vegnan purtadas suenter el plan da finanzas.

² Il cuntegn sedrezza tenor la lescha da finanzas dil Cantun Grischun, art. 5, 6 e 10 e las ordinaziun da finanzas per las vischnauncas art. 4.

D SISTEM INTERN DA CONTROLLA

Process plan da finanzas

Art. 18

¹ La suprastanza elaborescha in system intern da controlla.

² Ils detagls sedrezas tenor la lescha da finanzas dil Cantun Grischun, art. 31.

E DETERMINAZIUNS SPECIALAS

Cunfin d'activaziun

Art. 19

¹ Il cunfin d'activaziun munta a francs 25'000 tenor la lescha da finanzas dil Cantun Grischun, art. 12.

Pre-finanziaziuns

Art. 20

¹ La creaziun da prefinanziaziuns ei pusseivla tenor la lescha da finanzas dil Cantun Grischun, art. 18.

Amortisaziuns ordinarias

Art. 21

¹ Amortisaziuns ordinarias vegnan fatgas cun la moda lineara tenor la lescha da finanzas dil Cantun Grischun, art. 27 e las ordinaziun da finanzas per las vischnaucas art. 28.

² Las amortisaziuns entscheivan cun l'entschatta dil diever tenor las ordinaziun da finanzas per las vischnaucas art. 22.

Cumpetenzza per la deliberaziun da creditas accessorics

Art. 22

¹ Survargan ils cuosts il credit lubiu, sche sa la suprastanza communal conceder in credit accessoric enteifer lur cumpetenzas finanzialas tenor art. 44 dalla constituziun.

² Survarga il credit la cumpetenzza dalla suprastanza ed ein neginas autras raschuns da deliberaziun tenor la lescha da finanzas dil Cantun Grischun, art. 20 e las ordinaziun da finanzas per las vischnaucas art. 8 dadas, sche sto la damonda vegnir tschentada agl organ cumpetent da decider.

**Amortisaziuns
supplementaras****Art. 23**

¹ Amortisaziuns supplementaras ein pusseivlas e sedrezzan tenor la lescha da finanzas dil Cantun Grischun, art. 28 e las ordinaziun da finanzas per las vischnauncas art. 24, schilunsch che negina lescha surordinada stipulescha zatgei auter.

**Ritmus da
valetaziun****Art. 24**

¹ Il ritmus da valetaziun per baghetgs ed terren dalla facultad finanziaria muntan a 10 onns e sedrezzan tenor la lescha da finanzas dil Cantun Grischun, art. 27 e las ordinaziun da finanzas per las vischnauncas art. 20, schilunsch che negina lescha surordinada stipulescha zatgei auter.

**Scuntradas
internas****Art. 25**

¹ Scuntradas internas sedrezzas tenor ils cuosts effectivs tenor las ordinaziun da finanzas per las vischnauncas art. 16. Ellas vegnan scuntradas entras ina clav da repartga sco suandont:

- a) Per personal vegn scuntrau ils cuosts dil personal effectivs, inclus tut las assicuranzas, equipament ed infrastruttura neccesari per saver executar las lavurs, e quei tenor las uras da lavur.
- b) Per infrastruttura ils cuosts da quella, inclus ils cuosts dil personal che mantegn e schubregia l'infrastructura, inclus tut las assicuranzas ed il equipament neccesari, e quei tenor la surfatscha dalla infrastruttura ni, en cass che la surfatscha vegn nezzegiada tras pliras partidas, entras la surfatscha ed il diever.

V. DETERMINAZIUNS FINALAS

Vigur

Art. 26

¹ Questa directiva entra en vigur suenter ch'ella ei vegnida approvada dalla suprastonza communal.

² Questa directiva remplazza tuttas directivas anteriuras.

Ediziun approvada dalla Suprastonza communal als	05.03.2024
Ediziun approvada dalla Radunonza communal als	-
Ediziun approvada dalla Regenza dil cantun GR als	-